

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman väliset täydentävyydet

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi
2021-2027 seurantakomitean kokous Vaasassa 5.–6.6.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sisällys:

1. Tausta
2. RRF-toimeenpanon yleistilanne
3. TEM:n hallinnonalan kilpaillun RRF-tuen maakunnallinen jakauma
4. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman keskeisimmät yhteiset teemat
5. Suomen RRF-painotukset vs. alue- ja rakennepolitiikan ohjelma
6. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman mahdolliset yhteisvaikutukset
7. Kokemuksia RRF:n tulosperusteisuudesta

1. Tausta (1/3)

- Aiemmassa tarkastelussa (4/2023) todettiin, että
 - Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman ja Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman laajat tavoitteet ja painopisteet ovat pitkälti yhteneväiset.
 - Kumpikin ohjelma sisältää myös erityisiä toimenpidekokonaisuuksia, jotka eivät kuulu toisen ohjelman tematiikan piiriin.
 - Näiden kahden ohjelman kautta kanavoitavat tuet eivät käytännön tasolla aiheuta laajamittaisia päällekkäisyyksiä. Rajallisessa määrässä toimenpidekokonaisuuksia tukien kohderyhmät voivat kuitenkin olla osin yhtenevät.
 - On tarpeen käyttää yhteisiä käsittelyfoorumeja sen varmistamiseksi, että RRF:n ja koheesiopolitiikan puitteissa suunnitelluilla ja toteutetuilla toimilla on myönteisiä yhteisvaikutuksia, ja että ne koordinoidaan keskenään tehokkaasti.
 - On hyödyksi jatkaa ohjelmien vertailua RRF-asetuksen 2021/241 liitteiden VI ja VII sekä koheesiopolitiikan yleisasetuksen 2021/1060 liitteen I mukaisten tukitoimialojen rahoitustietojen puitteissa.
- Sittemmin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan on lisätty EU:n neuvoston päätöksellä (12/2023) REPowerEU-luku kattaen EUR 127 miljoonan REPowerEU-lisärahoituksen.

1. Tausta (2/3)

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman sisältö:

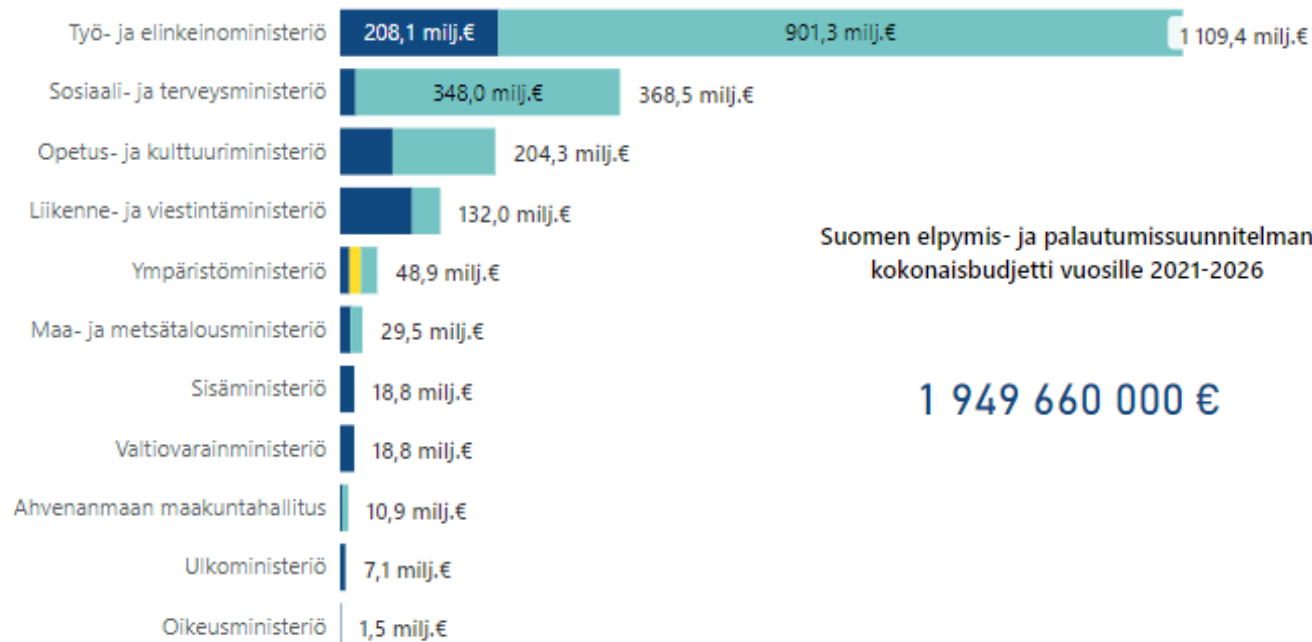
1. Vihreä siirtymä € 695 milj.	2. Digitalisaatio € 200 milj.	3. Työllisyys ja osaaminen € 575 milj.	4. Sosiaali- ja terveyspalvelut € 353 milj.	5. REPowerEU € 127 milj.
• Energiainvestoinnit • Kiertotalous • Rakennettu ympäristö • Lataus- ja tankkausinfra • Kipsikäsittely ja ravinteiden kierrätys • Maankäyttösektorin ilmastokestävyys	• Laajakaista • Digirata • Digitalous • Huipputeknologia • Digitaaliset järjestelmät • Sähköinen asiointi • Kyberturvallisuus	• TKI ml. infra • Työllisyys ja työkyky • Osaajien maahanmuutto • Ohjaamot • Jatkuva oppiminen • Pk- ja mikroyritysten kansainvälistyminen • Erityistoimialojen tuki • Korkeakoulujen aloituspaikat	• Hoitotakuun toteutuminen • Kustannusvaikuttavuus	• Vihreään siirtymään liittyvät luvat • Investoinnit puhtaaseen siirtymään • Vihreää siirtymää koskeva T&K • Merituulivoima Ahvenanmaalla
TEM TA-momentti: € 646 milj.	TEM TA-momentti: € 44 milj.	TEM TA-momentti: € 315 milj.	TEM TA-momentti: € 0 milj.	TEM TA-momentti: € 103 milj.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla RRF-tukea myöntäviä tai tukea itse toteuttamiinsa hankkeisiin käyttäviä viranomaisia ovat ministeriön lisäksi Innovaatorahoituskeskus Business Finland, Business Finland Oy, Energiavirasto, ELY-keskukset, KEHA-keskus, Patentti- ja rekisterihallitus sekä Maahanmuuttovirasto.

1. Tausta (3/3)

Tukimuoto ● Hallinnon sisäinen kehittäminen ● Hankintatuki ● Rahoitustuki

2. RRF / toimeenpanon yleistilanne

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman myönnetty RRF-rahoitus

1 612 853 468

RRF-rahoitusta myönnetty

1 898

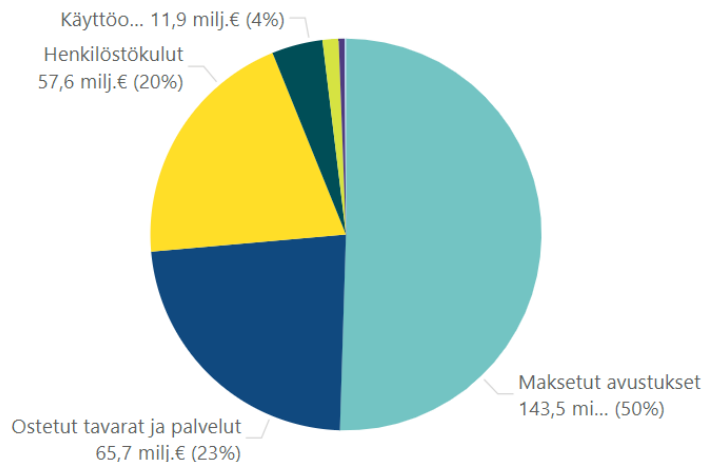
Yksilöllistä tuensaajaa

2 703

Erillistä rahoituspäätöstä

Tietolähde: Valtiokonttorin
RRP-järjestelmä. Tiedot
päivitetty 27.05.2024

RRP-toimenpiteiden toteutuneet kustannukset kuluryhmittäin

RRP-toimenpiteiden toteutuneet kustannukset

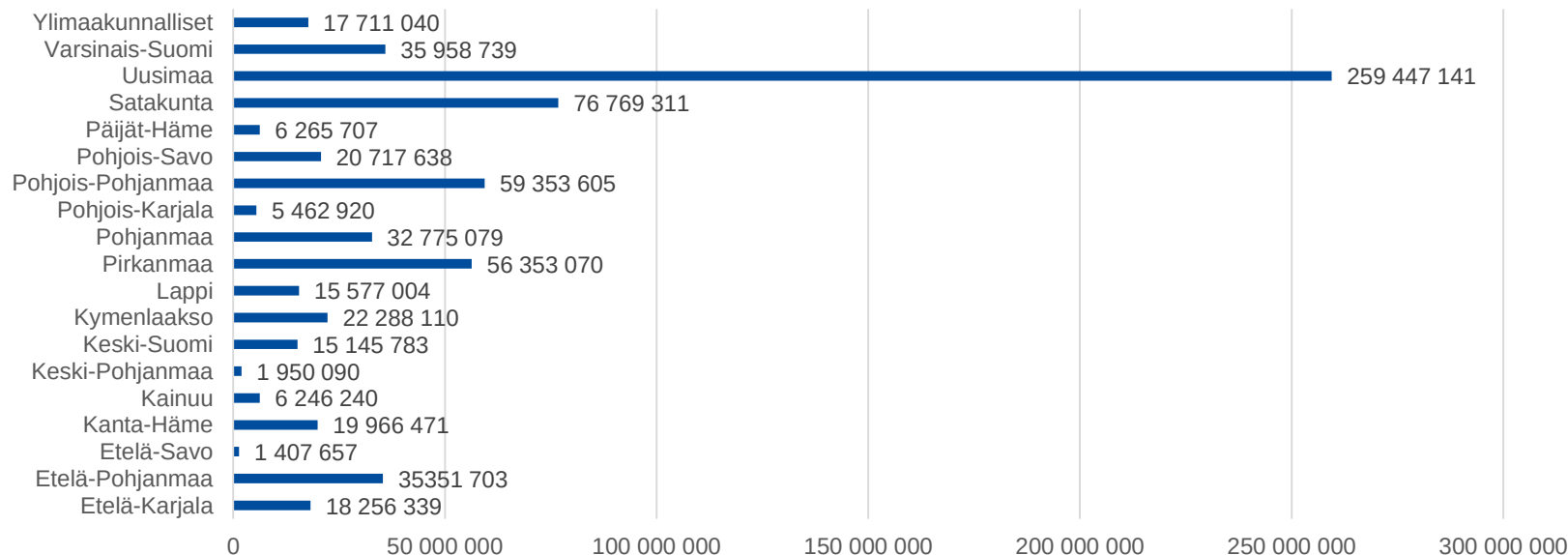
284,2 milj.
EUR

3. RRF / maakunnallinen jakauma

TEM:n hallinnonalan kilpailtu RRF-rahoitus yhteensä, rahoituspäätökset
13.5.2024 mennessä (yht. € 707 milj.), tuensaajien maakunnallinen jakauma

Tukiviranomaiset: työ- ja elinkeinoministeriö, Business Finland, ELY-keskukset, Energiavirasto

4. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman keskeisimmät yhteiset tukitoimialat Suomessa (1/4)

4.1. Tutkimus, kehitys ja innovaatiot / päivitys 6-2024

Tukitoimiala	Suunniteltu julkinen rahoitus			
	RRF*	EAKR+JTF**	EAKR**	JTF**
029 TKI-prosessit, yritysten, tutkimuskeskusten ja yliopistojen välinen teknologian siirto ja yhteistyö, jossa keskitytään vähähiiliseen talouteen sekä kykyyn selviytyä ilmastomuutoksesta ja sopeutua siihen	272 000 000	114 100 379	53 583 094	60 517 285
012 TKI julkisissa tutkimuskeskuksissa, korkeakouluissa ja osaamiskeskuksissa, myös verkottuminen	37 250 000	80 711 877	37 251 503	43 460 374
026 Tuki innovaatioklustereille, myös yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja viranomaisten välisille innovaatioklustereille, ja yritysverkostot, jotka hyödyttävät pääasiassa pk-yrityksiä.	20 750 000	31 958 426	25 939 926	6 018 500
030 TKI-prosessit, yritysten välinen teknologian siirto ja yhteistyö, jossa keskitytään kiertotalouteen		21 638 609	19 958 533	1 680 076
(RRF 009a) Investoinnit digitaaliaan liittyvään tutkimukseen ja innovointiin	8 000 000			
(RRF 021d) Investoinnit kehittyneisiin teknologioihin, kuten suurteholaskenta- ja kvanttilaskentavalmiuksiin / kvanttiviestintävalmiuksiin	25 000 000			
Yhteensä	363 000 000	248 409 291	136 733 056	111 676 235

*RRF: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa arvioitu kokonaisjakauma tukitoimialoittain vuosille 2021-2026.

**EAKR+JTF: Käynnistyneisiin hankkeisiin varattu osuus, kun 1/3 ohjelman kehyksestä on sidottu.

4. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman keskeisimmät yhteiset tukitoimialat Suomessa (2/4)

4.2. Pk-yritysten tuki / päivitys 6-2024

Tukitoimiala	Suunniteltu julkinen rahoitus			
	RRF*	EAKR+JTF**	EAKR**	JTF**
021 Pk-yritysten kehittäminen ja kansainvälistyminen, mukaan lukien tuotannolliset investoinnit	60 350 000	218 351 959	99 463 159	118 888 800
020 Pk-yritysten liiketoiminta-infrastruktuuri (myös teollisuusalueet)		37 105 824	172 107	36 933 717
075 Tuki pk-yritysten ympäristöystävällisille tuotantoprosesseille ja resurssitehokkuudelle		36 743 751	22 358 868	14 384 883
013 Pk-yritysten digitointi		22 892 018	20 375 995	2 516 023
Yhteensä	60 350 000	315 093 552	142 370 129	172 723 423

*RRF: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa arvioitu kokonaisjakauma tukitoimialoittain vuosille 2021-2026.

**EAKR+JTF: Käynnistyneisiin hankkeisiin varattu osuus, kun 1/3 ohjelman kehyksestä on sidottu.

4. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman keskeisimmät yhteiset tukitoimialat Suomessa (3/4)

4.3. Työmarkkinoiden toiminnan vahvistaminen / päivitys 6-2024

Tukitoimiala	Suunniteltu julkinen rahoitus			
	RRF*	ESR+JTF**	ESR+**	JTF**
134 Toimenpiteet työmarkkinoille pääsyn parantamiseksi	82 000 000	52 346 060	49 637 684	2 708 376
146 Tuki työntekijöiden, yritysten ja yrittäjien sopeutumiseksi muutoksiin		47 596 328	39 105 604	8 490 724
153 Keinot heikommassa asemassa olevien henkilöiden yhteiskuntaan integroimiseksi ja uudelleen työllistämiseksi		24 136 713	24 136 713	
145 Tuki digitaalisten taitojen kehittämiseen	7 200 000	14 083 389	14 083 389	
135 Toimenpiteet pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämiseksi		8 121 158	8 121 158	
144 Toimenpiteet, joilla edistetään tervettä ja asianmukaista työympäristöä ja puututaan terveysriskeihin, myös edistämällä liikuntaa		6 148 386	6 148 386	
136 Nuorisotyöllisyyden ja nuorten sosioekonomisen integraation tukeminen	6 500 000	2 839 404	2 839 404	
141 Työvoiman liikkuvuuden tukeminen		2 133 945	2 133 945	
142 Toimenpiteet, joilla edistetään naisten osallistumista työmarkkinoille ja vähennetään sukupuoleen perustuvaa eriytymistä työmarkkinoilla		1 474 909	1 474 909	
Yhteensä	95 700 000	158 880 292	147 681 192	11 199 100

*RRF: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa arvioitu kokonaisjakauma tukitoimialoittain vuosille 2021-2026.

**ESR+JTF: Käynnistyneisiin hankkeisiin varattu osuus, kun 1/3 ohjelman kehiksestä on sidottu.

4. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman keskeisimmät yhteiset tukitoimialat Suomessa (4/4)

4.4. Koulutus / päivitys 6-2024

Tukitoimiala	Suunniteltu julkinen rahoitus	
	RRF*	ESR+**
150 Tuki korkea-asteen koulutukseen (pois lukien infrastruktuurit)	15 000 000	18 021 171
149 Tuki perusasteen ja keskiasteen koulutukseen (pois lukien infrastruktuurit)		14 497 113
151 Tuki aikuiskoulutukseen (pois lukien infrastruktuuri)	38 000 000	9 360 149
Yhteensä	53 000 000	41 878 433

*RRF: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa arvioitu kokonaisjakauma tukitoimialoittain vuosille 2021-2026.

**ESR+: Käynnistyneisiin hankkeisiin varattu osuus, kun 1/3 ohjelman kehyksestä on sidottu.

5. Suomen RRF-painotukset, joissa vastaavuus alue- ja rakennepolitiikan ohjelman tukitoimialoihin on olematon tai vähäinen

Tukitoimialojen mukaiset suunnitellut osuudet 2021-2026:

- Energiainvestoinnit (energiatehokkuus ja esittelyhankkeet, uusiutuvat energialähteet, älykkäät energiajärjestelmät, korkeahyötysuhteinen yhteistuotanto, tehokas kaukolämmitys ja -jäähdytys) EUR 557 milj.
- Terveystenhuollon digitalisointi, toimenpiteet terveydenhuoltojärjestelmien saatavuuden, tehokkuuden ja kestävyysparantamiseksi (pois lukien infrastruktuuri), EUR 353 milj.
- Valtion tieto- ja viestintätekniset ratkaisut, sähköiset palvelut, sovellukset, EUR 131 milj.
- Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmä (ERTMS), EUR 85 milj.
- Erittäin suuren kapasiteetin laajakaistaverkko, EUR 32 milj.

6. RRF:n ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelman mahdolliset yhteisvaikutukset / case tuulivoima

- Ekosysteemin kehittämistä JTF-rahoituksella: [Porin Merituulikeskus – ekosysteemi- ja kehityshanke](#) (1.4.2024-31.3.2026)
 - Hankkeessa kehitetään Satakunnan merituuliklusterin liiketoimintaekosysteemiä sekä merituulivoimahankkeiden kansainvälistä operointi- ja osaamiskeskittymää.
 - Hankkeen kokonaisrahoitus 485 299 €, josta JTF-rahoitusta 271 768 €, rahoittava viranomainen: Satakuntaliitto
- RRF-investointi: [Suomen Hyötytuuli Oy:n merituulivoiman demonstraatiohanke Porin Tahkoluotoon](#)
 - Investointihankkeessa kaksi merituulivoimalaa, jotka sijaitsisivat syvemmällä vesialueella kuin Suomen merialueille aiemmin rakennetut merituulivoimalat.
 - Hankkeen kokonaisrahoitus 81 562 000 €, josta RRF-rahoitusta 30 milj. €, rahoittava viranomainen: työ- ja elinkeinoministeriö
- RRF-rahoitusta tuulivoima-alan positiivisen rakennemuutoksen synnyttämään osaamistarpeeseen
 - Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa) on myöntänyt valtionavustusta (RRF) tuulivoima-alan osaamispalveluihin 3,1 milj. [Linkki tiedotteeseen 2.1.2024](#)
 - 12 koulutuskokonaisuutta eri puolilla Suomea, noin 560 uutta opiskelijaa tuulivoimasektorilla (erit. asennus-, huolto- ja kunnossapito). Samalla tavoitteena on luoda selkeitä koulutuspolkuja alalle ja vahvistaa alan koulutustarjontaa.
 - Esim. Turun ja Vaasan ammattikorkeakoulujen [TurVATuuli-hanke](#). Satakunnan ja Pohjanmaan osaajatarpeeseen vastaa myös mm. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä, Seinäjoen ammattikorkeakoulu sekä Suupohjan koulutuskuntayhtymä.

7. RRF:n tulosperusteisuus: kokemuksia* (1/2)

Periaate on selkeä:

- RRF-osuudet on maksettava jäsenvaltioille saavutettujen tulosten perusteella ottaen huomioon elpymis- ja palautumissuunnitelmien välitavoitteet ja tavoitteet.

Hallinto ei välttämättä kevene:

- Varojen todellisten kustannusten tarkka valvonta on silti välttämätöntä järjestää, samoin erityisesti tuensaajien, toimeksisaajien ja edunsaajien jatkuva raportointi.

Tulosperusteisuuden mittaristo on jäykähkö:

- Välitavoitteiden ja tavoitteiden lisäksi elpymis- ja palautumissuunnitelmaa koskevan neuvoston päätöksen liitteen tekstistä on muodostettu sitova tulosperusteisuuden elementti.
- Jäsenvaltion mahdollisuudet vaikuttaa mittariston lopulliseen muotoon ovat olleet rajalliset.
- Välitavoitteiden, tavoitteiden tai neuvoston päätöksen tekstin muuttaminen muuttuneiden olosuhteiden myötä on hankalaa.

* Välineen tähänastiseen toimeenpanoon perustuvia alustavia näkemyksiä, jotka eivät välttämättä edusta työ- ja elinkeinoministeriön muodollista kantaa.

7. RRF:n tulosperusteisuus: kokemuksia* (2/2)

Tavoitteiden muotoilussa on haasteita:

- Investointien tapauksessa tavoitteiden muotoilu ja aikajänteen ehdottomuus ohjaavat nopeaan absorptioon vaikuttavuuden sijasta.
- Uudistusten tapauksessa tavoitteiden sitominen lainsäädännön voimaansaattamiseen nostaa kysymyksiä mm. parlamentaarisesta näkökulmasta.

Todentaminen on hallinnollisesti raskasta:

- Tulostavoitteiden saavuttamisen todentaminen jäsenvaltion maksupyyntöjen yhteydessä on erittäin työlästä; välitavoitteiden, tavoitteiden ja neuvoston päätöksen liitteen kaikki yksittäiset elementit on todennettava dokumenttipohjaisesti.

Taloudellista riskiä on vaikea ennakoida:

- Välitavoitteiden tai tavoitteiden saavuttamatta jäämisestä koituvien mahdollisten maksuvähennysten määrää on mahdoton ennakoida, koska tarkkaa metodologiaa ei ole, ja komissio soveltaa vähennyksiin tapauskohtaista harkintaansa.

* Välineen tähänastiseen toimeenpanoon perustuvia alustavia näkemyksiä, jotka eivät välttämättä edusta työ- ja elinkeinoministeriön muodollista kantaa.

7. RRF:n tulosperusteisuus / esimerkkejä (1/2)

P1C1I1 Energiainfrastruktuuri-investoinnit

Välitavoite	Ensimmäisen energiainfrastruktuurihankkeita koskevan hakumenettelyn julkaiseminen
Välitavoite	Kaikkien energiainfrastruktuuri-investointeja koskevien avustusten myöntäminen
Tavoite	Tuettujen hankkeiden loppuun saattaminen

7. RRF:n tulosperusteisuus / esimerkkejä (2/2)

P3C1R1 Pohjoismainen työvoimapalveluiden malli

Välitavoite	Työnhakijan palveluprosessin pohjoismaista työvoimapalvelumallia säätelevän julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevan lain voimaantulo
Tavoite	Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin mukaisesti tehtyjen työnhakuhaastattelujen vuotuisen lukumäärän kasvu työvoimapalveluissa
Välitavoite	Kaikki viisi pohjoismaisen työvoimapalvelumallin edellyttämää digitaalista toimintoa on sisällytetty julkisten työvoimapalvelujen (TE-PES) tietojärjestelmään, ja ne ovat toiminnassa.

Kiitos!